

Halina Molin (1947-2018) – dama polskiego i czeskiego bibliotekarstwa¹

Semper fidelis! To najkrótsza z możliwych charakterystyk Haliny Molinowej, zmarłej przed kilku miesiącami emerytowanej, wieloletniej dyrektorki Biblioteki Regionalnej w Karwinie (Regionální knihovna Karviná). Rozwijając tę myśl, możemy dodać, wierna książce, bibliotece, wiarna Karwinie i wiarna polskości na Zaolziu. Halina Molin, z domu Fober urodziła się 29 października 1947 r. w Karwinie. 18-letnia absolwentka Gimnazjum Polskiego w Orłowie zastanawiała się, co począć dalej, jaką wybrać dalszą drogę życiową. Z pomocą przyszedł jej ojciec, który dowiedział się, że jest wolne miejsce w bibliotece publicznej w dzielnicy Karwiny, we Frysztacie². Wybór i decyzja nie należały chyba do trudnych, gdyż od dziecka lubiła czytać książki i często odwiedzała polski oddział biblioteki we Frysztacie. W ciągu prawie 51 lat bibliotekarskiej kariery, licząc od 1965 r., H. Molin doświadczyła bibliotekarskiej szkoły życia, przechodząc przez prawie wszystkie jej stopnie, i przez wszystkie działy biblioteki. Początki były

¹ *Odešla dáma českého a polského knihovnictví* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<https://www.karvina.cz/.../odesla-dama-ceskeho-a-polskeho-knih...>> S hlubokou lítostí oznamujeme, že dne 12.11.2018 nás navždy opustila dlouholetá ředitelka, naše kolegyně a přítelkyně PhDr. Halina Molinová>. [strona ta już nie istnieje].

² *Bibliotekarką przez całe życie. Wywiad D. Chtup z Haliną Molin. „Głos”* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://glos.live/Kultura/detail/Bibliotekarka_przez_cale_zycie/0>.

nie tyle trudne, co zwyczajne. H. Molin oprawiała książki, porządkowała je na półkach, czasami nawet sprzątała bibliotekę i oczywiście wypożyczała książki. W 1969 r. z jej inicjatywy oraz Ivana Šajnera, ówczesnego dyrektora Powiatowej Biblioteki Publicznej (Veřejná okresní knihovna) w Karwinie przyznano bibliotece status wojewódzkiego ośrodka metodycznego dla literatury polskiej i słowackiej. W strukturze biblioteki powołano do życia oddział literatury polskiej (Středisko polské literatury), który funkcjonuje do dziś.

Rok 1969 był też ważnym momentem w życiu zawodowym H. Molin. Ważnym, ale niełatwym, zważywszy, że jej start akademicki zaczynał się w cieniu Praskiej Wiosny (1968). Podjęła wtedy studia w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Karola w Pradze. Ukończyła je w 1974 r. Dzięki temu m.in. awansowała na stanowisko metodyka ds. bibliotek polskich w powiatach: Karwina i Frydek-Mistek. Poznała wtedy tzw. prowincję, a w niej biblioteki małe, źle ogrzewane, nierzadko słabo wyposażone w literaturę, finanse, ale zawsze prowadzone przez bibliotekarzy z sercem³. W 1974 r. we Frysztacie, w odremontowanej, stylowej kamienicy utworzono dwa oddziały literatur narodowych – polski i słowacki. Kierowniczką polskiego oddziału została Irena Mierzwa. H. Molin pozostała na stanowisku metodyczki do 1979 r., kiedy to objęła funkcję zastępcy dyrektora Biblioteki Regionalnej w Karwinie. Jak sama przyznała po latach⁴, w tych trudnych czasach pomagała chronić polskie księgozbiory, polskie biblioteki, topniejące także wskutek niekorzystnych dla polskiego żywiołu na Zaolziu zmian demograficznych, o politycznych uwarunkowaniach nie mówiąc, przed zakusami likwidacji⁵. Szczęśliwy los zetknął wtedy H. Molin z Jadwigą Kołodziejską, bardzo możliwe, że za sprawą Jiříego Cejпка, wybitnego czeskiego bibliotekoznawcy⁶, z którym J. Kołodziejska od lat się przyjaźniła. Pod kierunkiem J. Kołodziejskiej H. Molin przygotowała, a następnie obroniła w 1985 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego pracę doktorską pt. „Znaczenie polskich oddziałów bibliotek publicznych na Śląsku Cieszyńskim w Czechosłowacji w upowszechnianiu czytelnictwa w języku polskim”⁷. W późniejszych latach wielokrotnie będzie pisać na ten temat.

Rok 1990 oznacza kolejny zwrot w karierze zawodowej H. Molin. Zostaje dyrektorem Biblioteki Regionalnej w Karwinie i, zapewne, nie było to dziełem przypadku, zważywszy na Jej doświadczenie i wiedzę, przy czym nie można całkowicie wykluczyć czynnika politycznego, jak najbardziej pozytywnego. Demokratyzacja życia politycznego w Czechosłowacji w następstwie tzw. aksamitnej rewolucji niewątpliwie sprzyjała temu. Wybór okazał się ze wszech miar trafny. Mało który z dyrektorów bibliotek może poszczycić się 27-letnim stażem na kierowniczym stanowisku. Na w pełni zasłużoną emeryturę odeszła 30 stycznia 2018 r. Najkrótsza ocena jej pracy została zawarta w przyznanym jej przez prezydenta Karwiny

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ *Cejpek, Jiří*, 1928-2005. W: SCK - Slovník českých knihovníků [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://aleph.nkp.cz/F/44Y6PHEGHYQPYJ9GA13LJ8JGE9BXP9BYG1SRXHA2LMH-HPIQGL-00610?func=full-set-set&set_number=000006&set_entry=000001&format=999>.

⁷ Doktoraty – archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <http://www.archiw.uni.wroc.pl/wp-content/uploads/2017/05/WF_dr_1945-2010.pdf>.

Jana Wolfa w 2018 r. medalu pamiątkowym Wacława Olszaka za zasługi dla rozwoju Biblioteki Regionalnej, którą przekształciła w nowoczesne centrum kultury, ośrodek kształcenia, otwarty dla szerokich rzesz społeczeństwa⁸.

Lista osiągnięć zawodowych H. Molin jest na tyle długa, że warto i można byłoby poświęcić im osobny tekst. Tu ograniczymy się do tych najważniejszych. Pod jej przewodnictwem i opieką została dokonana przebudowa Biblioteki Regionalnej w Karwinie. W dzielnicy Karwiny, Mizerowie, w 3-piętrowym budynku należącym poprzednio do szkoły podstawowej znalazła ona swoje nowe miejsce⁹. Biblioteka „dostała skrzydeł”. Poprzednio mieszcząca się na powierzchni 700 m² w 2-piętrowym budynku została połączona właśnie z budynkiem szkoły, dzięki czemu otrzymała do dyspozycji aż 2200 m², co umożliwiło poprawę obsługi użytkownika, przestronniejsze rozstawienie księgozbioru oraz utworzenie w bibliotece nowych działów¹⁰. Pod okiem H. Molin dokonana została również automatyzacja biblioteki. Oprócz katalogu komputerowego, obsługiwanego przez autorski system DAWINCI powstały w bibliotece liczne bazy danych obejmujące zasoby mediów tradycyjnych i elektronicznych wydawanych w Karwinie i w powiecie karwińskim, m.in. baza danych wybitnych osobistości regionu karwińskiego¹¹. H. Molin wsparła szereg inicjatyw. Była m.in. autorką projektu „Książkowy kiermasz” (Kniżni jarmark), który wystartował w 1994 r. i jest organizowany do dziś. Na najwyższym piętrze biblioteki powstała Kawiarnia Literacka goszcząca literatów z kraju i z zagranicy. W bibliotece znalazło się również miejsce dla sali kinowej, przy której działa od lat Klub Filmowy (gwoli precyzji sala kinowa była w starym budynku, a klub działa od 1968 r.). Angażowała się również w pracę na rzecz zbliżenia pokoleń oraz na rzecz ludzi chorych. W dzielnicy Karwiny, Darkowie, w domu dla chorych na Alzheimerera, w porozumieniu z dyrektorem ośrodka Biblioteka Regionalna prowadzi od lat zajęcia biblioterapeutyczne. Pamiętała także o przedsiębiorcach. Z jej inicjatywy powstała baza danych przedsiębiorców m. Karwiny¹². W najstarszej dzielnicy Karwiny, Frysztacie, w ramach Biblioteki Regionalnej działa także Miejskie Centrum Informacji (Městské informační centrum), które jest samodzielnym oddziałem i ma siedzibę na rynku frysztackim. To tylko garść faktów z wieloletniej pracy bibliotekarskiej H. Molin. Pełny obraz dokonań zawodowych wymagać będzie analizy archiwów Biblioteki Regionalnej oraz zasobów Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego. Nie będzie jednak cienia przesady w stwierdzeniu, że pozostawiła po sobie bibliotekę nowoczesną, postępową i perspektywiczną, jak sama głosiła

⁸ *Pamětní medaile pro končící ředitelku knihovny* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://karvinsky.denik.cz/zpravy_region/pametni-medaile-pro-koncici-reditelku-knihovny-20180131.html>.

⁹ J. Olšar: *Karvinská knihovna se lidem líbí. Je nejlepším projektem kraje* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://karvinsky.denik.cz/zpravy_region/120428-knihovna-hlaso-vani.html>.

¹⁰ H. Molinová: *Marketingově řízená Regionální knihovna Karviná* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/souboryMZK/pdf/sbornik_konference_kniha_v_21_stol_ekniha.pdf>.

¹¹ *Elektronické informační zdroje* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<https://www.rkka.cz/elektronicke-informacni-zdroje/>>.

¹² H. Molinová *Regionální knihovna Karviná – moderní, progresivní, perspektivní* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<https://duha.mzk.cz/print/373>>.

w tekście, którego współautorką jest jej następczyni na stanowisku dyrektora, Markěta Kukrechtová¹³.

Kolejnym ważnym rozdziałem pracy H. Molin na rzecz książki była praca naukowo-badawcza. Od 2008 r. była wykładowcą w Instytucie Bohemistyki i Bibliotekoznawstwa na Wydziale Filozoficzno-Przyrodniczym Uniwersytetu Śląskiego w Opawie, gdzie wykładała dwa przedmioty: Biblioteki publiczne oraz Biblioteki muzyczne¹⁴. Lista publikacji H. Molin, obejmująca lata 1993-2016, zamieszczona w *Słowniku českých bibliotekarzy* na stronie Biblioteki Narodowej w Pradze liczy 40 pozycji¹⁵ bibliograficznych, i z całą pewnością jest niekompletna, gdyż nie obejmuje publikacji zamieszczonych w polskiej literaturze fachowej¹⁶. Na jej podstawie można jednak zorientować się w głównych kierunkach jej naukowych zainteresowań. H. Molin pisała przede wszystkim o najlepiej jej znanych bibliotekach publicznych¹⁷, wielokrotnie o swojej bibliotece¹⁸, o nowych jej funkcjach (mediateka¹⁹, biblioterapia²⁰, centrum regionalne²¹), o nowych wyzwaniach (usługi elektroniczne²²), o pracy polskich bibliotek na Zaolziu²³. Teksty H. Molin są przeważnie zwięzłe, kilkustronicowe. Ważnym ich elementem są tytuły, mówiące nie tylko o tym, co w środku, ale również o autorze. „Jak se stavel knihovnický sen” (Jak się urzeczywistniał bibliotekarski sen)²⁴; „Knihovna – malé okno do velkého světa” (Biblioteka – małe okno na wielki świat)²⁵. „Pomáhame usnadnit život” (Pomagamy w ułatwianiu życia)²⁶, „Take knihy maja svoj trud”²⁷.

¹³ H. Molinová: Regionální knihovna Karviná – moderní, progresivní, perspektivní [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <http://itlib.cvtisr.sk/archiv/2010/3/regionalni-knihovna-karvina-moderni-progresivni-perspektivni.html?page_id=939>.

¹⁴ Informacja uzyskana od dr. Jany Onderkovej ze Slezskej univerzity w Opawie.

¹⁵ Molinová Halina, KKL – Výsledky dotazu: Slova-Autoři/Korp.= js20090227001 [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=KKL&ccl_term=wau=js20090227001>.

¹⁶ Zob. H. Molin: *Polskie oddziały bibliotek publicznych na Śląsku Cieszyńskim w Czechosłowacji. „Bibliotekarz”* 1982, nr 6, s. 18-140. H. Molin: Wyższa jakość usług elektronicznych – z korzyścią dla użytkowników: doświadczenia Biblioteki Regionalnej Karvina. W: *Razem czy osobno. Przenikanie kultur polsko-czeskich na kresach południowych. Materiały z polsko-czeskiej konferencji. Racibórz 22/23 października 2009 r.* Racibórz 2009, s. 69-72.

¹⁷ H. Molinová [Transformace knihoven]. *Čtenář* 1994, roč. 46, č. 1, s. 16-17.

¹⁸ H. Molinová, M. Kukrechtová: *Regionální knihovna Karviná – moderní, progresivní, perspektivní...*

¹⁹ H. Molinová: *Knihovna nebo mediatéka* [elektronický zdroj] „Knihovnický zpravodaj Vysočina” 2005, roč. 5, č. 1.

²⁰ H. Molinová: *Biblioterapie – psychoterapie, která využívá léčebné účinky četby* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<http://sova.rkka.cz/index.php?clanek=778&cislo=59>>.

²¹ H. Molinová: *Úloha regionální knihovny v Karvině při utváření informační infrastruktury v regionu. „Čtenář”*. 1999- roč. 51, č. 3, s. 68-69.

²² H. Molinová: *Jak hodnotíte novou službu, kterou nabízí Dobrovolnické centrum při RKK? „Sova”* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<http://sova.rkka.cz/?clanek=755&cislo=57>>.

²³ H. Molinová, Helena Legowiczová: *Práce s polskou literaturou v severomoravských veřejných knihovnách. „Čtenář”* 1997, Roč. 49, č. 7-8, s. 255.

²⁴ H. Molinová: *Jak se stavěl knihovnický sen. „Čtenář”* - 2012 Roč. 64, č. 2, s. 66-67 [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<https://svkkl.cz/ctenar/clanek/1440>>.

²⁵ H. Molinová: *Knihovna – malé okno do velkého světa. „Čtenář”* 2005, nr 1, s. 5-7.

²⁶ H. Molinová: *Pomáháme usnadnit život. „Bulletin SKIP. Svaz Knihovniku a informačních pracovníků ČR* 2016 nr 3 [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <https://bulletin.skipcr.cz/bulletin/Bull16_308.htm#ti>.

²⁷ H. Molinová: *Také knihy mají svůj osud. „Z knihovnické praxe”* 1992, č. 115/116 (1992), s. 9-11.

Wyrażała w nich H. Molin jakby swoje zawodowe credo. „Jak šel čas“ (Jak mi-jał czas)²⁸. W tym tekście z 2014 r. H. Molin dokonała swoistego podsumowania minionego 90-lecia biblioteki publicznej w Karwinie. Do tego należałoby dodać niezliczoną liczbę referatów konferencyjnych, szkoleń, seminariów, w Republice Czeskiej i w Polsce. H. Molin była inicjatorką i wieloletnią redaktorką czasopisma elektronicznego pt. „Sova”, powstałego w 2002 r., będącego kroniką, diariuszem, a także opisem życia karwińskiej biblioteki. To cenne źródło wiedzy o bibliotece liczy 70 numerów, w tym 66 wydanych w okresie rządów H. Molin.

Była wierna Polsce. Nie było nigdy u H. Molin problemu w pogodzeniu lojalności wobec państwa czechosłowackiego, później czeskiego a jej przywiązaniem do Polski, polskości, do narodowości. Wyrazem tego, oprócz już wspomnianych przykładów, było zaangażowanie w działalność największej polskiej organizacji kulturalnej – Polski Związek Kulturalno-Oświatowy (PZKO). Była członkiem Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego do końca swoich dni. Od 1968 r. była członkiem Aktywu Czytelniczo-Bibliotekarskiego Zarządu Głównego PZKO, w latach 1977-1985 jego przewodniczącą, otaczając stałą opieką i wsparciem polskie oddziały bibliotek publicznych na Zaolziu, organizując szkolenia i kursy dla bibliotekarzy polskich oddziałów, w przygotowaniu i realizacji których partycypowały Zarząd Główny PZKO odpowiedzialny za stronę organizacyjną i Biblioteka Powiatowa w Karwinie przygotowując stronę merytoryczną i zapewniając wykładowców. H. Molin swoją misję na rzecz polskości realizowała także w Polsce, uczestnicząc w konferencjach bibliotekarskich, każdorazowo popularyzując działalność swojej biblioteki, ale też mówiąc otwarcie o jej problemach. Miała bardzo dobre kontakty zwłaszcza z bibliotekami i bibliotekarzami pogranicza polsko-czeskiego, po polskiej stronie z bibliotekami w Jastrzębiu Zdroju, Wodzisławiu Śląskim, Raciborzu i Cieszynie. Przez wiele lat brała regularny udział w organizowanym przez ZNP, Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego²⁹.

Wiarna Karwinie. Karwinianka z dziada pradziada. Czy można sobie wyobrazić, że było inaczej. Nie pozostawiła jednak wiele śladów, mówiących o jej osobistym stosunku do rodzinnej miejscowości. Jednym z trwałych świadectw jej związków z Karwiną jest jej współudział w przygotowaniu z prof. Karolem Kadłubcem audiobooka pt. „Skoro zapómniane – po našymu = skoro zapómniane – po naszymu”, prezentującym nagrane w dialekcie starej Karwiny wypowiedzi o miejscowych zwyczajach³⁰.

Za swoją działalność na rzecz dużej (Czechy) i małej ojczyzny (Zaolzie) oraz Polski doczekała się wielu wyrazów uznania i wyróżnień. Szczególnym przedmiotem dumy H. Molin było przyznanie karwińskiej Bibliotece Regionalnej tytułu Europejskiej Biblioteki Publicznej. Nagrodę odebrała podczas uroczystej gali w Helsinkach biblioteki roku 2000 w kategorii wybitnych prac popularyzujących literaturę i czytelnictwo³¹. W 2011 r. Biblioteka Regionalna otrzymała główną na-

²⁸ H. Molinová: *Jak ŠEL ČAS* „Kniznica” 2014, vol. 15, nr 2, s. 75-78.

²⁹ *X Jubileuszowe Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego w Częstochowie* (2014) [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<http://vforumbibliotekarzy.blogspot.com/p/x-jubileuszowe-forum-bibliotekarzy.html>>.

³⁰ Skoro zapómniane - po našymu skoro zapómniane - po naszymu Karviná, 2007.

³¹ H. Molinová: *Diplom vítěze soutěže o Nejlepší evropskou knihovnu patří regionální knihovně v Karvině* [online], [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <<https://www.vkol.cz/cs/dokumenty/knihovni-o->

grodę w konkursie na budowę architektoniczną, za przebudowę budynku biblioteki centralnej na centrum społeczno-kulturalne, którego usługi wykraczają poza klasyczną koncepcję biblioteki publicznej³². W 2012 r. biblioteka została obwołana najlepszą Biblioteką Publiczną w Republice Czeskiej³³. W tym samym roku spotkał ją jeszcze jeden, tym razem osobisty zaszczyt. Z rąk Związku Czeskich Bibliotekarzy, którego była wieloletnim członkiem, otrzymała medal Zdénka Tobolki³⁴ za wkład w rozwój czeskiego bibliotekarstwa. W 2001 r. Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej nagrodiło ją za osiągnięcia w zakresie bibliotekarstwa. Polskie dowody uznania to: odznaczenie w 2003 r. przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego Srebrnym Krzyżem Zasługi, a w 2009 r. Złotym Krzyżem Zasługi, nadanym przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego³⁵.

Molin zmarła 12 listopada 2018 r. po długiej i ciężkiej chorobie, w wieku 71 lat. Wiadomość ta, zamieszczona w mediach drukowanych i elektronicznych napełniła zaolziańskie środowisko głębokim smutkiem, podzielanym przez liczne grono jej znajomych i przyjaciół w Czechach i w Polsce. „Odeszła wielka przyjaciółka książek” – głosił tekst w polskiej gazecie wydawanej na Zaolziu³⁶. Odchodziła w poczuciu spełnienia „swego bibliotekarskiego snu”³⁷, w poczuciu spełnienia marzeń i ze świadomością dobrze wykonanej pracy. Taką ją właśnie zapamiętamy. Na wieczny odpoczynek na cmentarzu w Karwinie, po mszy pogrzebowej w Kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Karwinie-Frysztacie, w piątek, 16 listopada 2018 r. odprowadziło ją liczne grono osób, w tym najbliżsi, koleżanki, koledzy, przyjaciele a pewnie i niektórzy czytelnicy. Być może był w tym gronie również jej student Marek Janik, który zamieścił o swojej wykładowczyni krótki, pełen sympatii wpis w Internecie³⁸. H. Molinowa była, bibliotekarką przez całe życie³⁹. Swoją aktywnością położyła wymierne zasługi dla macierzystej biblioteki, ale też wykraczała daleko poza biblioteczne i informacyjne działania.

bzor/clanek/diplom-viteze-souteze-o-nejlepsi-evropskou-knihovnu-patri-regionalni-knihovne-v-karvine/>.

³² Przebudowa centralnego budynku Biblioteki Regionalnej w Karwinie została przygotowana od 2006 r. przy wsparciu Regionalnego Programu Operacyjnego Moravia-Silesia. W 2011 r. zakończono rzeczywistą realizację, podczas której istniejący budynek biblioteki został połączony z niewykorzystanym budynkiem szkoły podstawowej. Współpraca projektantów i bibliotekarzy stworzyła nowe pomieszczenia umożliwiające poszerzenie zakresu usług o nietradycyjne usługi: multimedialną salę do nauki, salę kinową, salon literacki i letni taras z częścią relaksacyjną. Biblioteka Regionalna Karwina stała się znaczącym ośrodkiem społecznym miasta i jego okolic, mającym największy wpływ na jakość życia w regionie i umożliwia swoim użytkownikom dostęp do informacji, edukacji i aktywnego wypoczynku w najszerszym znaczeniu tego słowa.

³³ L. Foberova: *Rozhovor s doktorkou Halinou Molinovou* [online], „Duha” 2015. č. 1 [dostęp: 30.04.2019]. Dostępny w WWW: <duha.mzk.cz/clanky/rozhovor-s-doktorkou-halinou-molinovou>.

³⁴ Zob. *Vzpomínka na Halinu Molinovou*. Čtenář 2019, č.1, s. 35.

³⁵ Tamże.

³⁶ *Odeszła wielka przyjaciółka książek*. [online] „Głos” [dostęp: 2019-04-30]. Dostępny WWW: <http://glos.live/Wiadomosci/detail/Odeszla_wielka_przyjaciolka_ksiazek/0>.

³⁷ H. Molinová: *Jak se stavěl knihovnický sen „Čtenář”* 2012. č. 2, s. 66-67. [online] [dostęp: 2019-04-30]. Dostępny w WWW: <https://svkkl.cz/ctenar/clanek/1440>.

³⁸ M. Janik: *Zemřela PhDr. Halina Molinová*. [online] [dostęp: 2019-04-30]. Dostępny w WWW: <http://knihovnik.fpf.slu.cz/zemrela-phdr-halina-molinova/>.

³⁹ *Bibliotekarką przez całe życie...*, dz. cyt.

I osobista dygresja. Panią Halinę Molinową spotkałem wiele lat temu w Karwinie. Była moim przewodnikiem po Bibliotece Regionalnej. W pamięci zatarły się właściwie szczegóły z tego spotkania. W pamięć wrył się jednak promienny uśmiech.

Zdzisław Gębołyś
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Tekst wpłynął do Redakcji 9 maja 2019 r.